Р Е Ш Е Н И Е
№ 42283

гр. София, 29.10.2026 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, **XXVII КАСАЦИОНЕН СЪСТАВ,** в публично заседание на 02.10.2026 г. в следния състав:

ПРЕДСЕДАТЕЛ: Калина Пецова
ЧЛЕНОВЕ: Димитрина Петрова
Ралица Рачкова

при участието на секретаря Десислава Лазарова и при участието на прокурора Яни Костов, като разгледа дело номер **5044** по описа за **2026** година докладвано от съдия Димитрина Петрова, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 208 и сл. от Административнопроцесуалния кодекс (АПК), във връзка с чл. 285, ал. 1 от Закона за изпълнение на наказанията и задържането под стража (ЗИНЗС).

Образувано е по касационна жалба от В. Ц. П., ЕГН [ЕГН], с постоянен адрес: [населено място], [жк], [жилищен адрес] вх. „Б“, подадена чрез адв. М. В. П., против Решение № 7323 от 23.02.2026г., постановено по административно дело № 20257010705214/2025г. по описа на Административен съд София-град, Първо отделение, 65-ти състав, с което е отхвърлен изцяло предявения срещу Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“ (ГДИН) иск с правно основание чл. 284, ал. 1 от ЗИНЗС, във връзка с чл. 4, ал. 1 от Закона за отговорността на държавата и общините за вреди (ЗОДОВ) за заплащане на обезщетение в размер на 16 000,00 лева (с левова равностойност 8 180,67 евро) за претърпени имуществени вреди – заплатени разходи за цялостно дентално лечение и поставяне на базални импланти и металокерамични коронки на горната челюст по договор от 22.03.2024г. с АИППДП „Нуридент“ ЕООД, причинени от незаконосъобразно бездействие на служители на затворническата администрация и стоматолога на Централния софийски затвор (ЦСЗ) за периода от 28.11.2019г. до 03.09.2020г., изразяващо се в липса на осигурено своевременно и адекватно дентално лечение по време на задържането му под стража, ведно със законната лихва, считано от датата на увреждането до окончателното изплащане на сумата.

С касационната жалба се релевират касационни основания за неправилност на

първоинстанционното решение поради нарушение на материалния закон, съществено нарушение на съдопроизводствените правила и необоснованост – касационни основания по чл. 209, т. 3 от АПК. Касаторът поддържа, че съдът е постановил решението си в противоречие със силата на пресъдено нещо по чл. 297 и чл. 298 от ГПК във връзка с чл. 144 от АПК, формирана с влязлото в сила Решение № 2824 от 26.04.2024г. по адм. дело № 2818/2022г. на АССГ, потвърдено с Решение № 24372 от 21.11.2024г. по к.адм. дело № 8985/2024г. на АССГ, XXV касационен състав. Излага съображения, че с посочените предходни съдебни актове със задължителна сила са признати незаконосъобразното бездействие на служители на ГДИН и пряката му причинно-следствена връзка с разрушаването на зъбния статус на ищеца, поради което първоинстанционният съд не е имал право да преразглежда въпроса за причинната връзка по отношение на последвалите имуществени разходи за възстановяване на съзъбието. Оспорва извода на съда, че изтеклият период от над две години и половина от освобождаването му от местата за лишаване от свобода до сключването на договора за дентално лечение прекъсва причинната връзка, като сочи, че процесът на загуба на зъби и костна резорбция е биологично необратим, а забавянето се дължи на липса на финансови средства непосредствено след продължителния престой в ареста. На следващо място твърди, че първоинстанционният съд е проявил неоправдан процесуален формализъм, като е приел, че сумата от 11 000,00 лева (5 624,21 евро) не представлява вреда в неговия патримониум, тъй като е наредена от банковата сметка на неговия внук В. К.. Поддържа, че договорът за лечение е сключен лично от него, той е единственият адресат и потребител на медицинската услуга, а използването на банковата сметка на внука му е било продиктувано от императивните ограничения на Закона за ограничаване на плащанията в брой (ЗОПБ) за разплащания над 10 000 лв. Навежда и оплакване за съществено процесуално нарушение поради необсъждане на становището на прокурора от първата инстанция, който е пледирал за основателност на иска. По тези съображения моли за отмяна на обжалваното решение и постановяване на ново решение по същество, с което искът да бъде уважен в пълен размер от 16 000,00 лева (8 180,67 евро), ведно със законната лихва. Претендира присъждане на разноски.

В съдебно заседание касаторът В. Ц. П., редовно призован, се явява лично и се представлява се от адв. П..Поддържат жалбата по изложените в нея съображения и молят съда за нейното уважаване. Претендират присъждане на адвокатско възнаграждение в полза на адв. М. П. на основание чл. 38, ал. 2 във връзка с ал. 1, т. 2 от Закона за адвокатурата (ЗАдв).

Ответникът по касация – Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“, чрез процесуалния си представител гл. юрк. Е. Д., в депозиран писмен отговор и в съдебно заседание оспорва касационната жалба като неоснователна. Поддържа, че първоинстанционното решение е правилно, обосновано и постановено при стриктно спазване на материалния и процесуалния закон. Излага, че ищецът не е доказал настъпването на реална имуществена вреда в личния си патримониум за преведената от трето лице сума от 11 000,00 лв., тъй като в операционната бележка фигурира единствено общо основание „дентално лечение“ и липсват каквито и да било доказателства за реално предоставени лични средства от ищеца. Поддържа още, че не е установена пряка и непосредствена причинна връзка между твърдяното бездействие в затвора за периода 2019–2020г. и предприетото години по-късно (през 2024г.) скъпоструващо имплантологично лечение, което е следствие от общото дегенеративно и пародонтално състояние на съзъбието и личен избор на лечебна методика. Моли обжалваното решение да бъде оставено в сила и претендира присъждане на юрисконсултско възнаграждение за касационната инстанция.

Представителят на Софийска градска прокуратура, прокурор Яни Костов, дава мотивирано заключение за неоснователност на касационната жалба и намира, че решението на първоинстанционния съд следва да бъде оставено в сила като правилно и законосъобразно.

Административен съд – София-град, XXVII касационен състав, след като прецени допустимостта на жалбата, обсъди наведените касационни оплаквания и доказателствата по делото и извърши служебна проверка на обжалвания съдебен акт съгласно чл. 218 от АПК, намира за установено следното:
Касационната жалба е процесуално допустима – подадена е в законоустановения 14-дневен срок по чл. 211, ал. 1 от АПК, от надлежна страна по смисъла на чл. 210, ал. 1 от АПК, за която първоинстанционният акт е неблагоприятен, срещу съдебно решение, подлежащо на касационен контрол съгласно чл. 285, ал. 1 от ЗИНЗС.
Разгледана по същество, касационната жалба е неоснователна.
От фактическа страна по делото се установява следното:
Ищецът В. Ц. П. е бил задържан под стража с мярка за неотклонение в периода от 19.04.2019г. до 28.11.2019г. в Следствения арест на [улица], след което на 28.11.2019г. е преведен в Затвора – [населено място]. На 03.09.2021г. мярката му за неотклонение е заменена с „домашен арест“ и лицето е освободено от пенитенциарното заведение.
С Решение № 2824 от 26.04.2024г., постановено по адм. дело № 2818/2022г. по описа на Административен съд – София-град, I отделение, 47-ми състав, оставено в сила с Решение № 24372 от 21.11.2024г. по к.адм. дело № 8985/2024г. на АССГ, XXV касационен състав, Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“ е осъдена да заплати на В. Ц. П. сумата в размер на 15 000,00 лева (7 669,38 евро), представляваща обезщетение за претърпени неимуществени вреди (болки, страдания, физически и битов дискомфорт) от незаконосъобразно бездействие на служители на затвора в периода от 28.11.2019г. до 03.09.2020г., изразяващо се в незалепен своевременно и лошо залепен мост на 30.12.2019г., както и нелечение, довело до падане и загуба на зъби от горната челюст. В същото първоначално производство предявеният от ищеца иск за обезщетение на имуществени вреди в размер на 15 000,00 лв. за бъдещо поставяне на зъбни импланти е бил оставен без разглеждане като процесуално недопустим и производството в тази част е било прекратено с влязло в сила Определение № 9771 от 09.11.2023г., с мотив, че към онзи момент разходите не са били реално направени и не са представлявали настъпила вреда (претърпяна загуба) в правната сфера на ищеца.
На 22.03.2024г. – повече от две години и половина след освобождаването на ищеца от затвора (03.09.2021г.) и над три години и половина след исковия период на бездействие (28.11.2019г. – 03.09.2020г.) – между АИППДП „Нуридент“ ЕООД и В. Ц. П. е сключен Договор за медицинска услуга за извършване на комплексно възстановително имплантно-протетично лечение на горна челюст с договорена обща стойност от 16 000,00 лв. (8 180,67 евро).
Съгласно представените по делото епикриза, лечебен план от 05.10.2023г. и писмени разяснения от управителя на лечебното заведение от 04.11.2025г. и 19.12.2025г., предложеното и осъществено лечение включва: 1) екстракция на всички налични естествени зъби в горната челюст; 2) хирургично поставяне на 10 броя базални импланти марка „BasalFix“ (на стойност 9 000,00 лв. / по 900 лв. за брой); 3) циментиране на 10 броя временни зъби за срок от 3 месеца (на стойност 1 200,00 лв. / по 120 лв. за брой); 4) изработка и циментиране на 12 броя металокерамични корони в горната челюст (на стойност 4 800,00 лв. / по 400 лв. за брой); и 5) допълнително осигурен анестезиологичен екип за провеждане на интервенцията под седация по изрично желание на пациента на стойност 1 000,00 лв.
За заплащане на договорената стойност на медицинските услуги по делото са представени два платежни документа:
1. Операционна бележка за плащане към Б./Р. през „Банка ДСК“ АД от 22.03.2024г. за сумата от 11 000,00 лева (5 624,21 евро), преведена по сметката на АИППДП „Нуридент“ ЕООД, в която за

наредител е посочено лицето В. Х. К. (внук на ищеца), а като основание за превода е вписан единствено бланкетният текст „дентално лечение“, без каквото и да е индивидуализиране на ищеца като получател на услугата или препращане към конкретен договор;
2. Разписка № 0200022447140544 от „Изипей“ АД от 25.06.2024г. за внесена в брой по сметката на лечебното заведение сума в размер на 5 000,00 лева (2 556,46 евро), в която като наредител фигурира В. Ц. П. с основание „дентално лечение на В. Ц. П.“.
От приобщените материали по адм. дело № 2818/2022г. на АССГ, включително приетата съдебномедицинска дентална експертиза и свидетелските показания на личния стоматолог на ищеца д-р П. Б., се установява, че още преди задържането си под стража през 2019г. ищецът е имал дългогодишни деструктивни процеси на твърдите зъбни тъкани, компрометиран пародонтален статус, частични обеззъбявания, стари металокерамични конструкции и налични гангренозни корени.
Въз основа на събраните доказателства първоинстанционният съд е отхвърлил предявения иск като недоказан по основание и размер, като е приел, че: 1) не е доказано реално настъпване на имуществена вреда в личния патримониум на ищеца за сумата от 11 000,00 лв., платена от трето лице; и 2) липсва пряка и непосредствена причинна връзка по смисъла на чл. 4, ал. 1 от ЗОДОВ между бездействието в затвора и предприетото години по-късно мащабно имплантологично лечение на цялата горна челюст. Същевременно първоинстанционният съд изрично е отхвърлил искането на ГДИН за присъждане на юрисконсултско възнаграждение, като е съобразил специалния характер на разпоредбите на чл. 286, ал. 2 и ал. 3 от ЗИНЗС.
Първоинстанционното решение е валидно, допустимо и правилно по същество.
Съгласно чл. 284, ал. 1 от ЗИНЗС във връзка с чл. 203 от АПК и чл. 4, ал. 1 от ЗОДОВ, държавата отговаря за вредите, причинени на лишени от свобода и задържани под стража от специализираните органи по изпълнение на наказанията в резултат на нарушения на чл. 3 от ЗИНЗС, като обезщетение се дължи за всички имуществени и неимуществени вреди, които са пряка и непосредствена последица от увреждането. Фактическият състав на отговорността изисква кумулативното наличие на следните предпоставки: незаконосъобразен акт, действие или бездействие на орган или длъжностно лице при изпълнение на административна дейност; реално настъпила вреда в правната сфера на ищеца; и пряка и непосредствена причинна връзка между незаконосъобразното поведение и вредоносния резултат. Липсата на който и да е от елементите изключва ангажирането на държавната отговорност.
Съществено значение в случая има разграничението между режимите на доказване на неимуществените и имуществените вреди. Докато при неимуществените вреди от нарушения на чл. 3 от ЗИНЗС законодателят е въвел оборимата презумпция по чл. 284, ал. 5 от ЗИНЗС (че настъпването им се предполага до доказване на противното), то по отношение на имуществените вреди подобна законова презумпция не съществува. Имуществената вреда под формата на претърпяна загуба (damnum emergens) представлява действително и реално намаляване на съществуващия личен патримониум на ищеца. Тя подлежи на пълно и главно доказване от страна на ищеца чрез надлежни финансови и платежни документи, установяващи както реалното разходване на негови собствени парични средства, така и основанието и размера на разхода.
Неоснователно е основното касационно оплакване за допуснато нарушение на силата на пресъдено нещо по чл. 297 и чл. 298 от ГПК във връзка с чл. 144 от АПК. Влязлото в сила Решение № 2824 от 26.04.2024г. по адм. дело № 2818/2022г. на АССГ обвързва съда единствено относно признатото незаконосъобразно бездействие на затворническите служители за периода 28.11.2019г. – 03.09.2020г. и причинените от това конкретни неимуществени вреди (болки и страдания от незалепването на мост и падането на зъби), за които ищецът е получил съответно

парично обезщетение в размер на 15 000,00 лв. Предметът на предходното производство не е обхващал имуществени вреди, тъй като исковата претенция за тях е била прекратена с влязло в сила определение като недопустима още преди разглеждането ѝ по същество. Установяването на деликта и присъждането на обезщетение за неимуществени вреди не освобождава ищеца в настоящото самостоятелно исково производство от тежестта да докаже пълния фактически състав на имуществената отговорност – че твърдените разходи са реално понесени лично от него и че конкретният избран метод на скъпоструващо лечение се намира в пряка и непосредствена причинна връзка с отдавна преустановеното бездействие.

Правилен и съобразен със събраните доказателства е изводът на първоинстанционния съд, че по отношение на сумата от 11 000,00 лева (5 624,21 евро) не е доказано реално настъпване на вреда в патримониума на самия ищец. От представената операционна бележка от 22.03.2024г. се установява, че банков превод за посочената сума е извършен от сметката на трето лице – В. Х. К., като основанието за превода е формулирано общо и неконкретизирано – „дентално лечение“, без в платежния документ да е посочен ищецът В. Ц. П. или номерът на неговия договор. По делото не са ангажирани първични счетоводни или банкови доказателства, установяващи, че тези парични средства са били предоставени от личните авоари на ищеца на третото лице или че ищецът впоследствие е възстановил тази сума на платеца. Правилото на чл. 73 от ЗЗД, уреждащо допустимостта на изпълнение на парично задължение от трето лице, има действие в отношенията с кредитора (лечебното заведение) относно погасяването на дълга по договора, но не доказва автоматически, че длъжникът е претърпял обедняване и намаляване на собственото си имущество. В трайната съдебна практика на Върховния административен съд по искове по ЗОДОВ и ЗИНЗС безпротиворечиво се приема, че когато разходът е фактически заплатен от трето лице и не е доказано по категоричен начин предоставянето на лични средства от ищеца, претенцията за обезщетяване на имуществена вреда остава недоказана.

На следващо място, първоинстанционният съд правилно и законосъобразно е приел, че по делото не е установена пряка и непосредствена причинна връзка по смисъла на чл. 4, ал. 1 от ЗОДОВ между констатираното бездействие на затворническата администрация за периода 2019–2020г. и предприетото през 2024г. имплантологично лечение на горната челюст. Съгласно задължителните указания, дадени в мотивите на Тълкувателно решение № 1 от 15.03.2017г. по тълк. дело № 2/2016г. на ВАС, понятието „пряка и непосредствена последица“ изисква вредата да бъде закономерно, нормално, типично и необходимо следствие от противоправното поведение, а не резултат от съвкупност от странични фактори, предхождащи дегенеративни процеси или последващ свободен избор на увреденото лице. В разглеждания случай административното бездействие е било преустановено на 03.09.2020г., а ищецът е окончателно освободен от затвора на 03.09.2021г. Договорът за поставяне на базални импланти и металокерамични корони е сключен едва на 22.03.2024г. – след изтичането на значителен период от над две години и половина от освобождаването и над три години и половина от бездействието.

От събраните по делото медицински данни се установява, че ищецът е имал съществени предхождащи заболявания на зъбите и пародонта (гангренозни корени, деструкция на твърдите тъкани и пародонтална подвижност) още преди постъпването си в затвора през 2019г. Предприетото през 2024г. цялостно хирургично и протетично лечение – екстракция на всички зъби на горната челюст, поставяне на 10 броя базални импланти, временни конструкции, 12 броя металокерамични коронки и осигуряване на анестезиологичен екип под седация – представлява мащабна естетична и функционална дентална рехабилитация, избрана свободно от пациента по негова субективна преценка, а не пряка и неизбежна последица от забавеното залепване на мост през 2019г. в затвора. По

делото в първата инстанция ищецът не е ангажирал специални медицински доказателства (чрез назначаване на съдебно-стоматологична експертиза), които да докажат, че точно това специфично високотехнологично лечение и конкретният обем на разходите са били медицински наложени единствено и непосредствено от поведението на затворническите служители, а не от общото развитие на пародонталните му заболявания и изтеклия продължителен период от време. Държавата не дължи обезщетяване на имуществени разходи, които са резултат от комплексни биологични процеси и личен избор на скъпоструващ метод на лечение, чиято пряка каузална зависимост от деликта не е доказана.

Неоснователно е и оплакването за допуснато съществено процесуално нарушение поради необсъждане на становището на прокурора от първата инстанция. Участието на прокурора в производствата по чл. 286, ал. 1 от ЗИНЗС и чл. 10, ал. 1 от ЗОДОВ е в качеството му на представител на държавното обвинение и контролираща страна, следяща за спазването на законността. Изразеното от него заключение не представлява доказателствено средство и не обвързва съда при формиране на неговото вътрешно убеждение съгласно чл. 235, ал. 2 от ГПК във връзка с чл. 144 от АПК. Първоинстанционният съд е изпълнил изцяло задължението си да обсъди всички релевантни за спора доказателства и доводи на страните и е изложил ясни, подробни и законосъобразни мотиви за отхвърлянето на исковата претенция.

По изложените съображения Решение № 7323 от 23.02.2026г., постановено по адм. дело № 5214/2025г. по описа на Административен съд – София-град, I отделение, 65-ти състав, следва да бъде оставено в сила.

По отношение на разноските в касационното производство:

При този изход на спора претенцията на процесуалния представител на касатора за присъждане на адвокатско възнаграждение по чл. 38, ал. 2 от ЗАдв е неоснователна. Неоснователно е и искането на ответника Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“ за присъждане на юрисконсултско възнаграждение. Съгласно специалните разпоредби на чл. 286, ал. 2 и ал. 3 от ЗИНЗС, приложими за цялото съдебно производство (включително пред касационната инстанция), при отхвърляне на иска на ответната администрация не се дължи юрисконсултско възнаграждение, поради което искането за присъждането му следва да бъде оставено без уважение.

Водим от горното и на основание чл. 221, ал. 2, предл. 1 от АПК, във връзка с чл. 285, ал. 1 от ЗИНЗС, Административен съд – София-град, XXVII-ми касационен състав,

Р Е Ш И :

ОСТАВЯ В СИЛА Решение № 7323 от 23.02.2026г., постановено по административно дело № 20257010705214/2025г. по описа на Административен съд – София-град, Първо отделение, 65-ти състав.

РЕШЕНИЕТО е окончателно и не подлежи на обжалване или протест.

ПРЕДСЕДАТЕЛ: **ЧЛЕНОВЕ:**